

Hämtad ur boken "Tylösand i våra hjärtan". Publicerad med tillstånd av författaren, Eric Rasmusson.

EN SÄRPÄGLAD DEL av Tylösand är onekligen tältstaden nedanför S:t Olofs kapell mellan Tjuvahålan och Paradiset. För att undanröja tänkbar förväxling skall tilläggas att det rör sig om Café Paradiset.

Namnet tältstaden hänger envist kvar, trots att det inte längre rör sig om några tält, som slagits upp för sommaren. Tälten har med tiden omvandlats till mera beständiga masonitstugor med all tänkbar komfort.

De första tältarna etablerade sig under tidigt 1920-tal i Tjuvahålan vindskyddade grönska. Bland pionjärerna fanns flera kända Halmstadbör, bland dem konstnären Gösta Högardh, som i olja och akvarell förevigat både Tylön och Tylösand. På den släta hällen vid skogskanten, som också var badklippa, har flera av tältarna huggit in sina namn eller initialer jämte året 1921, berättar Sven Aremar, som med upp satsen "Camparliv i Tylösand" (Ur folkmun och arkiv, 2002) gett det huvudsakliga underlaget till denna berättelse.

Alltnog, intresset för tältliv i Tylösand spred sig bland Halmstadborna, även om det var mödosamt att på den tidens sandiga vägar cykla hit ut. Eftersom utrymmet nere vid Tjuvahålan inte längre räckte till, flyttade tältarna upp till skogskanten vid det nuvarande området, vilket inte alls sågs med blida ögon av villaägarna intill.

Icke förty träffades i slutet av 1920-talet avtal med Tylösandsbolaget - som hade arrenderat marken av staden - vilket gav den växande tältkolonien officiell status. En mindre tomthyra fastställdes, som 1925 höjdes till 25 kronor om året per tomt.

De första bosättningarna var enkla topptält med en stång i mitten. På golvet låg tras mattor eller en vaxduksmatta, som kanske hade tjänat ut hemma i köket. Skafferiet utgjordes av en trälada, som grävdes ner under golvet. Den ersattes efter hand av en plåtkista för att bättre hålla myror och tvestjärtar borta från pålägg och andra matvaror.

Tältstaden medan den fortfarande gjorde skäl för namnet. Bild från KB Bjerling

Snart nog kom kvinnan in i tältlivet, vilket medförde krav på bättre komfort. Stadens segelmakare fick beställningar på ryggåstält, ofta med dubbla tak för ett bättre skydd mot sol och väta. Den repade ljuven på sovplatserna ersattes med madrasser, som syddes upp av den tidens 100-kilos mjölsäckar av grovt linne och fylldes med prima råghalm. Egenhändigt hopsnickrade möbler ökade trivseln, i synnerhet när det kom duk och blommor på bordet.

En och annan tyckte väl att den gamla tältromantiken försvann men fann sig tillrätta med ökad bekvämlighet. Alla underordnade sig den ordning och reda, som redan från början kom att känneteckna tältstaden.

Vattenkranar fanns inom området, dit man gick med femliters plåtdunkar för att hämta vatten. Torrdass fick sin plats uppe i den insynsskyddade skogen.

*En campande tonårsidol: sångerskan Alice Babs på besök i Tylösand 1941, året efter filmsuccén "Swing it, magistern!"
Foto Petter Jönsson, bild från Claes Johansson*

Tältstadens bosättare har aldrig varit mycket för flärd och nöjesliv av det slag som Tylöhus och andra restauranger erbjuder. På midsommarafton samlas man till egen majstång. Dragspel och fiol svarar för musiken. Annars får inte nattron störas efter klockan 22. Högljutt skråål dämpas. Stor hänsyn tas till grannarna.

Nästa fas i utvecklingen tog sin början Linder 1930-talet: tältstaden gick in i masonitåldern. Segelduken i väggarna bytts ut mot det nya materialet och tälten gjordes högre. Man kunde stå rak inomhus. Likheten med eleganta, välinredda sommarstugor blev alltmer påtaglig, när el, kylskåp, vatten och avlopp, telefon och andra bekvämligheter drogs in. Det enda, som i dag finns kvar från pionjäråren, är den vita färgen. För att minska brandfaran skedde en utglesning av den förtätade tältstaden, uppförd i masonit.

Den gamla tältstaden jämte den nytilkomna – ombildad till Tyluddens Fritidsby ekonomisk förening - omfattar i dag 355 medlemmar. Det gamla området består av 303 stugor på vardera 24 kvadratmeter förutom altan, samt 52 stugor om 30 kvadratmeter med sovloft vid Rhododendronparken.

Ägaren till ett rivet tält erbjöds att köpa en nybyggd, välutrustad stuga på det området, som ligger ovanför parken med de ståtliga rododendronbuskarna. Markägaren, Halmstads kommun, uppmärksammade naturligtvis standardhöjningen i området.

Det årliga arrendet började stiga högst avsevärt. Efter många turer kunde den gamla betesmarken år 2000 friköpas för - 19 miljoner kronor! Föreningen äger området, varje stugägare har ett andelsbevis på 1/355-del.

Tältarna var ovälkomna, tyckte 1920-talets villaägare. Men det dröjde endast ett fåtal år, innan uppfattningen hade svängt. Den vita tältstaden - omdanad till stugby - utgör ett omistligt inslag i Tylösand och bidrar till att skapa identitet och trivsam omväxling, omöjlig att finna på något annat håll.

Eric Rasmusson

Tältstaden i början av 1940-talet. De öppna ytorna mellan stugorna passar bra för bollspel och den unge GT-försäljaren har släppt affärerna för en stund. Nu har husen i trä tagit över, bilden visar två varianter. Ställningarna på taken användes för att spänna tältdukar över stugorna. Foto Petter Jönsson, från Claes Johansson

Krigsåret 1940 flyttade några av Tylösandscamparna till den så kallade Farmen vid Møllegårdsvägen. Transporten av stugorna sköttes med hjälp av häst och vagn. Foto Petter Jönsson, bild från Claes Johansson